

Oulaisten kaupungin sitoutuminen joukkoliikenteen rahoittamiseen, tarjouskilpailu reittipohjaisista joukkoliikennepalveluista 2023_2

SIVJAHYV § 132
246/08.01.01/2023

Valmistelija Taloussihteeri Saara Komulainen

Nykytilanteen kuvaus

ELY-keskus käynnistää lähiaikoina tarjouskilpailun, jossa kilpailutetaan joukkoliikenne mm. reitillä Oulu-Vihanti-Oulainen. Reitin nykyinen liikennöintisopimus päättyy 2.6.2024, eikä sopimusta jatketa optiolla. Nykyisellä sopimuskaudella ELY-keskus on rahoittanut suurimman osan hankitusta joukkoliikenteestä, mutta kunnat ovat osallistuneet 50 % osuudella säännöllisesti peruskoululaisia kuljettavien vuorojen tai niiden osien rahoittamiseen. Lisäksi kunnat ovat rahoittaneet kokonaan ELYkeskuksen hankkiman kuntien sisäisen liikenteen sekä vuorot, jotka ELYkeskus on hankkinut kuntien aloitteesta.

Hankintakustannusten kasvamisen vuoksi ELY-keskus joutuu päivittämään joukkoliikenteen rahoitusperusteita 3.6.2024 alkaen voimaan astuvissa liikennöintisopimuksissa. Jatkossa kuntien rahoitusosuuteen vaikuttaa autokierrossa kulkevien peruskoululaisten osuus autokierron kaikista matkustajista. Autokierrolla tarkoitetaan yhden auton päivän aikana ajamien vuorojen muodostamaa kokonaisuutta.

Rahoitusperusteet

ELY-keskus hankkii joukkoliikennettä, joka palvelee ensisijaisesti työmatkustajia, toisen asteen opiskelijoita, asiointia sekä kaukoliikenteen liityntäyhteyksiä. Liikenne ajetaan mahdollisimman suoraa reittiä, ja sen pääasiallisena tarkoituksena on mahdollistaa kuntien välinen matkustus. Peruskoululaisten koulukuljetusten hankkiminen kuuluu lähtökohtaisesti kunnille. ELY-keskuksen hankkimaa liikennettä voi kuitenkin hyödyntää koulukuljetuksina, jos kunnat osallistuvat liikenteen rahoittamiseen. Lisäksi kunnat vastaavat liikenteessä kulkevien peruskoululaisten matkakorttien tilaamisesta sekä matkakorteilla tehtävien koulumatkojen maksamisesta.

ELY-keskus rahoittaa suurimman osan hankkimastaan liikenteestä itse. Kunnat osallistuvat alla mainitun, ELY-keskuksen hankkiman liikenteen rahoittamiseen.

- Autokierrot, joissa on hankinnan käynnistämistä edeltävän lukuvuoden aikana matkustanut vähintään 1 000 kyseisen kunnan peruskoululaista. Kunnan rahoitusosuus autokierron kustannuksista on peruskoululaisten osuus autokierron kaikista matkustajista pyöristettynä lähimpään 10 prosenttiin, kuitenkin aina vähintään 10 %. Jos autokierto sisältää kokonaan tai osittain uusia vuoroja, ELY-keskus arvioi peruskoululaisten osuuden autokierron kaikista matkustajista.
- Autokierrot, jotka hankitaan kunnan aloitteesta. Tällaisia ovat mm. autokierrot, joita ELY-keskus ei rahoita vähäisen

matkustajamäärän tai käytettävissä olevien joukkoliikennemäärärahojen perusteella. Kunnan rahoitusosuus on 100 % autokierron kustannuksista. Kuntien välinen kustannusjako määritellään tapauskohtaisesti, jos rahoittavia kuntia on kaksi tai useampia.

Kunnan prosenttimääräinen rahoitusosuus autokierron kustannuksista on kiinteä, eikä sitä tarkisteta varsinaisen sopimuskauden aikana. Liikenteen tai matkustajamäärien muutokset eivät myöskään vaikuta rahoitusosuuteen. Rahoitusosuutta voidaan tarkistaa ennen mahdollisten optiokausien alkamista.

ELY-keskus voi tarvittaessa tehdä hankkimaansa liikenteeseen vähäisiä aikataulu- ja reittimuutoksia. Jos muutos lisää kunnan rahoitusta tai sillä on vaikutusta peruskoululaisten matkustukseen, ELY-keskus neuvottelee muutoksesta kunnan nimeämän joukkoliikenneyhdyshenkilön kanssa.

Esitys kunnan osallistumisesta liikenteen rahoittamiseen ELY-keskus esittää, että rahoitusperusteiden nojalla Oulaisten kaupunki osallistuisi seuraavan autokierron rahoittamiseen varsinaisen sopimuskauden ajan (3.6.2024–6.6.2027). Kunnan prosenttimääräinen rahoitusosuus sekä euromääräinen arvio kunnan rahoituksesta on ilmoitettu autokierron kohdalla erikseen.

Kohde 4, autokierto 1 (Oulu-Vihanti-Oulainen, Raahe-Vihanti-Oulainen)

- ajopäivät: koulupäivinä maanantaista perjantaihin
- matkustajamäärä: 6 980
- peruskoululaisten määrä: 3 006
- peruskoululaisten osuus: 43,1 %
- kunnan rahoitusosuus (3.6.2024–6.6.2027): 40 %
- arvio kunnan rahoituksesta (3.6.2024–6.6.2027): 160 300 €

Matkustajamäärä ja peruskoululaisten määrä ovat toteutuvia talvikaudelta 2022-23. Jos autokierto sisältää kokonaan uusia vuoroja tai autokierron johonkin olemassa olevaan vuoroon on tehty merkittäviä muutoksia, on tiedot arvioitu muiden vastaavien vuorojen tai käytettävissä olevien tietojen perusteella.

Euromääräinen arvio kunnan rahoituksesta on laskettu yksikköhintojen (ajokilometri, linjatunti ja autopäivä) sekä lipputulojen perusteella. Arvio sisältää arvonnäköveron ja liikennöintikorvaukseen kaksi kertaa vuodessa tehtävät indeksitarkistukset. Arvioon eivät sen sijaan sisälly kunnan liikenteenharjoittajalle maksamat peruskoululaisten matkaliput.

Kunnan lopullinen euromääräinen rahoitus selviää vasta tarjouskilpailun sekä indeksin julkistamisen jälkeen. Lisäksi kunnan rahoitukseen voivat vaikuttaa liikenteeseen tehtävät muutokset ja arvonnäköverokannan muutokset. Liitteenä ovat hankittavan autokierron aikataulut sekä suunnitelma kunnan rahoituksesta.

ELY-keskus pyytää Oulaisten kaupungilta lausuntoa joukkoliikenteen hankinnasta ajalle 3.6.2024–6.6.2027. Lausunnossa pyydetään ilmoittamaan:

- Sitoutuuko kunta rahoittamaan edellä mainittujen autokiertojen kustannuksia esitetyillä prosenttimääräisillä rahoitusosuuksilla koko varsinaisen sopimuskauden ajan?
- Hyväksyykö kunta, että ELY-keskus hankkii liikenteen, tekee liikenteen hankintaa koskevan hankintapäätöksen ja solmii liikennöintisopimuksen liikenteenharjoittajan kanssa?

Liikennöintisopimusta voidaan tarvittaessa jatkaa optiolla 1 vuosi. Option käyttämisestä sovitaan erikseen. Ennen option käyttämistä kunnalta pyydetään uusi sitoumus.

Kunnan rahoituksen tarkoituksena on turvata kaikille avoimen joukkoliikenteen hankinta esitetyssä laajuudessaan kunnan alueella. Samalla pystytään yhdistämään peruskoululaisten koulukuljetuksia kaikille avoimeen joukkoliikenteeseen. Ellei kunta sitoudu autokiertojen rahoittamiseen, ELY-keskus voi joutua vähentämään hankittavan liikenteen määrää tai luopua liikenteen hankinnasta kokonaan. Tällöin kunta voi joutua järjestämään itse omat koulukuljetuksensa.

ELY-keskuksen ja Oulaisten kaupungin solmima sopimus joukkoliikennepalvelujen järjestämisestä ja rahoittamisesta on voimassa toistaiseksi, ja siinä on sovittu tarkemmin mm. osapuolten vastuista, rahoitusosuuksista sekä liikennöintikorvauksen maksamisesta liikenteenharjoittajalle. Jos kunta sitoutuu joukkoliikenteen rahoittamiseen, muutetaan sopimusta vastaamaan päivitettyjä rahoitusperusteita sekä hankittavaa liikennettä.

Esittelijä

Sivistys- ja kulttuurijohtaja Ari Sarpola

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta toteaa lausunnossaan: ELY-keskuksen hankkimilla linja-autovuoroilla matkustaa säännöllisesti merkittävä määrä Oulaisten peruskoululaisia. Kaupunki sitoutuu rahoittamaan oman osuutensa edellä mainittujen autokiertojen kustannuksia esitetyillä prosenttimääräisillä rahoitusosuuksilla koko varsinaisen sopimuskauden ajan. Kaupunki hyväksyy, että ELY-keskus hankkii liikenteen, tekee liikenteen hankintaa koskevan hankintapäätöksen ja solmii liikennöintisopimuksen liikenteenharjoittajan kanssa.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.